

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2012

Vyhlásené: 7. 12. 2012

Časová verzia predpisu účinná od: 1. 01. 2021

Obsah dokumentu je právne záväzný.

377

NARIADENIE VLÁDY

Slovenskej republiky

zo 14. novembra 2012,

**ktorým sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na
vedecké účely alebo vzdelávacie účely**

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. k) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení zákona č. 207/2002 Z. z. nariaďuje:

§ 1

Predmet úpravy

(1) Týmto nariadením vlády sa ustanovujú požiadavky na ochranu zvierat používaných na vedecké účely alebo vzdelávacie účely.

(2) Týmto nariadením vlády sa ustanovujú pravidlá pre

- a) nahradenie a obmedzenie používania zvierat v postupoch a zlepšenie chovu, umiestnenie zvierat, starostlivosť o ne a ich používanie v postupoch,
- b) pôvod, chov a označovanie zvierat, starostlivosť o zvieratá, ich umiestnenie a ich usmrcovanie,
- c) činnosť chovateľa, dodávateľa a užívateľa,
- d) hodnotenie a schvaľovanie projektov, ktoré zahŕňajú používanie zvierat v postupoch.

(3) Toto nariadenie vlády sa vzťahuje na zvieratá, ktoré sa používajú alebo sa plánujú používať v postupoch alebo sa osobitne chovajú tak, aby sa ich orgány a tkanivá mohli použiť na vedecké účely.

(4) Toto nariadenie vlády sa vzťahuje na zvieratá podľa odseku 3 dotedy, kým nebudú zvieratá usmrtené alebo vrátené do domácej starostlivosti, vhodného prirodzeného prostredia alebo chovného systému.

(5) Toto nariadenie vlády sa vzťahuje aj na prípady, ak sa účinne použijú anestetiká, analgetiká alebo iné metódy na odstránenie bolesti, utrpenia, strachu alebo trvalého poškodenia zvierata.

(6) Toto nariadenie vlády sa vzťahuje na živé

a) stavovce vrátane

- 1. samostatne sa vyživujúcich larválnych foriem a
- 2. plodových foriem cicavcov od poslednej tretiny ich normálneho vývinu,

b) hlavonožce.

(7) Toto nariadenie vlády sa vzťahuje na zvieratá používané v postupoch, ktoré sú v skoršom štádiu vývinu, ako je štádium uvedené v odseku 6 písm. a), ak sa má zvieraťu umožniť žiť po dosiahnutí tohto štádia vývinu a je pravdepodobné, že bude v dôsledku vykonaných postupov cítiť bolesť, utrpenie, strach alebo bude mať trvalé poškodenie po tom, ako dosiahne toto štádium vývinu.

(8) Toto nariadenie vlády sa nevzťahuje na

- a) nepokusné poľnohospodárske postupy,
- b) nepokusné klinické veterinárne postupy,
- c) veterinárne klinické skúšky, ktoré sa vyžadujú na vydanie povolenia na uvedenie veterinárneho lieku na trh,
- d) postupy vykonávané na účely uznaného chovu hospodárskych zvierat,
- e) úkony vykonávané na účely prvej identifikácie zvieraťa,
- f) postupy, pri ktorých nie je pravdepodobné, že by spôsobili rovnakú alebo väčšiu bolesť, utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie ako vpichnutie ihly v súlade so správnou veterinárnou praxou.

§ 2

Základné ustanovenia

Na účely tohto nariadenia vlády sa rozumie

- a) postupom akékoľvek invazívne alebo neinvazívne použitie zvieraťa na pokusné alebo iné vedecké účely so známym alebo s neznámym výsledkom alebo na vzdelávacie účely, ktoré môžu zvieraťu spôsobiť rovnakú alebo väčšiu bolesť, utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie ako vpichnutie ihly v súlade so správnou veterinárnou praxou; je ním aj činnosť, ktorá má viesť alebo by mohla viesť k narodeniu alebo vyliahnutiu zvieraťa alebo k vytvoreniu a zachovaniu geneticky modifikovanej línie zvierat v takýchto podmienkach, okrem usmrcovania zvierat výlučne na účely použitia ich orgánov a tkanív,
- b) projektom program práce, ktorá má definovaný vedecký cieľ a zahŕňa jeden alebo viac postupov,
- c) zariadením objekt, budova, skupina budov alebo iné priestory a môže zahŕňať miesto, ktoré nie je úplne uzavreté alebo kryté, ako aj prenosné vybavenie,
- d) chovateľom osoba, ktorá chová zvieratá uvedené v prílohe č. 1 na účely ich použitia v postupoch alebo použitia ich tkanív alebo orgánov na vedecké účely alebo ktorá chová iné zvieratá primárne na tieto účely, či už na účely zisku, alebo nie,
- e) dodávateľom osoba okrem chovateľa, ktorá dodáva zvieratá na účely ich použitia v postupoch alebo použitia ich tkanív alebo orgánov na vedecké účely, či už na účely zisku, alebo nie,
- f) užívateľom osoba, ktorá používa zvieratá v postupoch, či už na účely zisku, alebo nie,
- g) zhoršeným klinickým stavom zníženie normálnej fyzickej alebo psychickej schopnosti človeka fungovať.

§ 3

Zásada nahradenia, obmedzenia a zjemnenia

(1) Ak je to možné, namiesto postupu sa vždy použije vedecky uspokojivá metóda alebo stratégia testovania, ktorá si nevyžaduje použitie živých zvierat.

(2) Projekt je nevyhnutné naplánovať s obmedzením počtu zvierat na najnižší počet tak, aby nebol ohrozený cieľ projektu.

(3) Chov zvierat, ich umiestnenie a starostlivosť o ne je nevyhnuté zlepšiť a zjemniť metódy

používané v postupoch, pričom sa odstráni alebo obmedzí na najnižšiu mieru bolesti, utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie zvierat.

(4) Pri výbere metód používaných v postupoch sa prihliada na požiadavky ustanovené v § 12.

§ 4

Účel postupu

Postupy sa môžu vykonávať iba na účely

- a) základného výskumu,
- b) translačného alebo aplikovaného výskumu s cieľom
 1. zabránenia, prevencie, diagnostiky alebo liečby chorôb, poškodenia zdravia alebo iných neprirodzených stavov človeka, zvierat alebo rastlín alebo ich účinkov na človeka, zvieratá alebo rastliny,
 2. posúdenia, zistenia, regulácie alebo zmeny fyziologického stavu človeka, zvierat alebo rastlín,
 3. dobrých životných podmienok zvierat a zlepšenia podmienok produkcie zvierat chovaných na poľnohospodárske účely,
- c) dosiahnutia ktoréhokolvek z cieľov uvedených v písmene b) pri vývoji, výrobe alebo testovaní kvality, účinnosti a bezpečnosti liekov, potravín, krmív a iných látok alebo výrobkov,
- d) ochrany životného prostredia v záujme zdravia alebo dobrých životných podmienok človeka alebo zvierat,
- e) výskumu zameraného na ochranu druhov,
- f) vysokoškolského vzdelávania alebo odborného vzdelávania na účely získania, udržania si alebo zlepšenia zručností potrebných na výkon povolania,
- g) súdneho vyšetrovania.

§ 5

Spôsoby usmrcovania

(1) Zvieratá sa môžu usmrcovať len s najmenšou mierou bolesti, utrpenia a strachu.

(2) Zvieratá môže usmrcovať len osoba spôsobilá podľa § 22 v zariadení chovateľa, dodávateľa alebo užívateľa. Spôsobilá osoba môže usmrtiť zviera aj mimo zariadenia užívateľa, ak sa postup vykonáva mimo zariadenia užívateľa.

(3) Ak ide o zvieratá podľa prílohy č. 2, použije sa primeraný spôsob usmrcovania podľa tejto prílohy.

(4) Iný spôsob usmrcovania zvierat ako v odseku 3 možno použiť po schválení orgánom veterinárnej správy,¹⁾ ak sa

- a) tento spôsob na základe vedeckého odôvodnenia považuje za aspoň rovnako humánny alebo
- b) na základe vedeckého odôvodnenia nedá účel postupu dosiahnuť použitím spôsobu usmrcovania uvedeného v prílohe č. 2.

(5) Ustanovenia odsekov 2 a 3 sa neuplatňujú, ak je zviera potrebné usmrtiť za núdzových okolností z dôvodu dobrých životných podmienok zvierat, verejného zdravia, verejnej bezpečnosti, zdravia zvierat alebo ochrany životného prostredia.

§ 6

Ohrozené druhy

(1) Jedinec ohrozeného druhu uvedeného v osobitnom predpise,²⁾ na ktorého sa nevzťahuje

osobitný predpis,³⁾ sa v postupoch nesmie používať okrem postupov, ktoré spĺňajú tieto podmienky:

- a) postup má jeden z účelov uvedených v § 4 písm. b) prvom bode, písmene c) alebo písmene e) a
- b) na tento účel existuje vedecké odôvodnenie, že účel postupu sa nedá dosiahnuť použitím jedinca iného druhu ako toho, ktorý je uvedený v prílohe č. 1, a sú splnené podmienky podľa osobitného predpisu.⁴⁾

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na primáty.

§ 7

Primáty

(1) Primáty sa v postupoch nepoužívajú okrem tých postupov, ktoré spĺňajú tieto podmienky:

- a) postup má jeden z účelov uvedených v
 - 1. § 4 písm. b) prvom bode alebo § 4 písm. c) a vykonáva sa s cieľom predísť zhoršeniu klinického stavu u človeka alebo vzniku potenciálne život ohrozujúceho klinického stavu u človeka a takýto klinický stav diagnostikovať alebo liečiť alebo
 - 2. § 4 písm. a) alebo § 4 písm. e) a
- b) na tento účel existuje vedecké zdôvodnenie, že účel postupu sa nedá dosiahnuť použitím iných druhov, ako sú primáty.

(2) Druhy primátov uvedené v osobitnom predpise,²⁾ na ktoré sa nevzťahuje osobitný predpis,³⁾ sa v postupoch nesmú používať okrem tých postupov, ktoré spĺňajú tieto podmienky:

- a) postup má jeden z účelov uvedených v
 - 1. § 4 písm. b) prvom bode alebo § 4 písm. c) a vykonáva sa s cieľom predísť zhoršeniu klinického stavu u človeka alebo vzniku potenciálne život ohrozujúceho klinického stavu u človeka a takýto klinický stav diagnostikovať alebo liečiť alebo
 - 2. § 4 písm. e) a
- b) na tento účel existuje vedecké odôvodnenie, že účel postupu sa nedá dosiahnuť použitím jedinca iného druhu, ako sú primáty, ani použitím druhu, ktorý nie je uvedený v osobitnom predpise,²⁾ a sú splnené podmienky podľa osobitného predpisu.⁴⁾

(3) Ľudoopice sa v postupoch nepoužívajú.

§ 8

Zvieratá odchytené z voľnej prírody

(1) Zvieratá odchytené z voľnej prírody sa v postupoch nepoužívajú.

(2) Na základe vedeckého odôvodnenia môže orgán veterinárnej správy povoliť⁵⁾ použitie zvieratá uvedeného v odseku 1, ak sa účel postupu nedá dosiahnuť použitím zvieratá, ktoré bolo chované na použitie v postupoch, ak sú splnené podmienky podľa osobitného predpisu.⁴⁾

(3) Odchyt zvierat z voľnej prírody vykonáva iba spôsobilá osoba podľa § 22, a to spôsobom, ktorý nespôsobuje zvieratám bolesť, utrpenie, strach ani trvalé poškodenie, ktorým sa dá vyhnúť. Veterinárny lekár alebo iná spôsobilá osoba vyšetrí každé zviera, o ktorom sa počas odchytu alebo po ňom zistí, že je poranené alebo je v zlom zdravotnom stave, a prijímú sa opatrenia na minimalizovanie jeho utrpenia. Na základe predloženého vedeckého odôvodnenia možno v rámci procesu schvaľovania povoliť žiadateľovi o schválenie projektu, že nemusí prijať opatrenia na minimalizovanie utrpenia zvieratá.

§ 9**Zvieratá chované na použitie v postupoch**

(1) Zvieratá druhov uvedených v prílohe č. 1 sa môžu používať v postupoch, ak pochádzajú od schváleného chovateľa alebo schváleného dodávateľa a boli chované na použitie v postupoch.

(2) Primáty uvedené v prílohe č. 3 sa môžu používať v postupoch od dátumu v nej uvedeného len vtedy, ak sú potomstvom primátov, ktoré boli chované v zajatí alebo pochádzajú z autonómnych kolónií, v ktorých sa zvieratá rozmnožujú len v rámci tejto kolónie alebo sa získavajú z iných kolónií, zvieratá nie sú odchytávané z voľnej prírody a sú v kolónii držané spôsobom, ktorý zabezpečuje, že sú zvyknuté na človeka.

(3) Na základe vedeckého odôvodnenia možno v rámci schvaľovacieho procesu povoliť v postupoch použitie zvierat druhov uvedených v prílohe č. 1 aj vtedy, ak nie sú splnené požiadavky podľa odsekov 1 a 2.

§ 10**Túlavé a zdivočené zvieratá domácich druhov**

(1) Túlavé a zdivočené zvieratá domácich druhov sa v postupoch nepoužívajú.

(2) Postup s použitím túlavých a zdivočených zvierat domácich druhov možno povoliť v rámci procesu schvaľovania len vtedy, ak

- a) existuje zásadná potreba uskutočniť štúdie týkajúce sa zdravia a dobrých životných podmienok týchto zvierat alebo týkajúce sa vážneho ohrozenia životného prostredia alebo zdravia človeka a zvierat a
- b) na tento účel existuje vedecké odôvodnenie, že účel postupu je možné dosiahnuť len použitím túlavých a zdivočených zvierat.

§ 11**Postupy**

(1) Postup užívateľ vykonáva v schválenom zariadení.

(2) Na základe vedeckého odôvodnenia je možné povoliť v rámci procesu schvaľovania vykonanie postupu mimo schváleného zariadenia užívateľa.

(3) Postup môže užívateľ vykonávať iba v rámci určitého projektu.

§ 12**Výber metód**

(1) Postup užívateľ nesmie vykonávať, ak sa na základe právne záväzných aktov Európskej únie uznáva iná metóda alebo stratégia testovania na získanie hľadaného výsledku, ktorá si nevyžaduje použitie živého zvierata.

(2) Užívateľ vyberie taký postup, ktorý v najväčšej miere splňa tieto požiadavky:

- a) používa sa pri ňom najnižší počet zvierat,
- b) používajú sa pri ňom zvieratá s najnižšou schopnosťou pociťovať bolesť, utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie,
- c) spôsobuje najmenšiu bolesť, utrpenie, strach alebo trvalé poškodenie a s najväčšou pravdepodobnosťou poskytne uspokojivé výsledky.